

Goşgular çemeni -2

Category: Goşgular, Kitapcy, Sözler
написано kitapcy | 22 январа, 2025
Goşgular çemeni -2

■ Aşgabat-Daşoguz asfalt ýolunda

Baglar ýetişipdir, gör, niçik gözel,
Aşgabat-Daşoguz asfalt ýolunda.
Aýdym-saz ýaňlanýar, ýaňlanýar gazal,
Aşgabat-Daşoguz asfalt ýolunda.

Arzuw-hyýal ýüplerini işersiň,
Göwnüň galkar, derýa bolup daşarsyň,
Ak ýürekmiň, Hydyr Ata duşarsyň,
Aşgabat-Daşoguz asfalt ýolunda.

Ynsan keremine guwanýa iller,
Hem eýläk, hem beýläk awtomobiller.
KRAZ-lar,

URAL-lar

TATRA-lar,

Zil-ler,

Aşgabat-daşoguz asfalt ýolunda.

Gadymy Was,
Aşyk Aýdyň,
Derweze

Aşa juwanlanyp, ylham biýr bize,
Özgeren meýdanlar girip dur göze,
Aşgabat-Daşoguz asfalt ýolunda.

Ýolagçy köňlünde şereket bardyr,
Gije-gündiz gatnaw–hereket bardyr,
Şübhesiz, harmana bereket bardyr,
Aşgabat-Daşoguz asfalt ýolunda.

Beýtler

Uky bir gowy zat, wah, ýöne süýji
Aşa süýji bolsa, gaçyrýar güýji.

■ (Taňra ýüzlenme)

Işiň öz ýeri bar, ukyň öz ýeri,
Gaflat ukusynda galdyrmaweri!

Dogry söz depäňi göge direder,
Egri söz adamy içden çüýreder.

Seredip otyryn bir gözel gelne,
Şoňa zar etme!
Olam, toba, menden gözün aýranok,
ýöne, suratda.

Zamana bulaşsa görýäs pelekden,
Sebäbini geçirmeýäs elekten.

Okamak diýmegiň manysy kändir,
Ol diňe harplary tanamak däldir.

Gündiz bilen gije – her biri başga,
Biri işe çeker, ol biri- yşka.

Söýgi näme?-diýýäň,— söýmekdir söýgi,
Süýt ýaly ýaşaýşa gaýmakdyr söýgi.

Ylym-älem, gat-gat hem hujre-hujre,
Sen ybrat al, gir-de şol älem içre.

Ylymsyz bir kördür, gözlüdir gözli,
Iýer-içer...onda ýok başga çözgi.

Men indi bir mahalky eňek tutýan hötjet däl,
“Ýak!” diýmani bes etdim, mälemäni öwrendim,

Mälejek men, mälemekden başga bir iş etjek däl!

Ylymlydyr kimde edep bar bolsa,
Hem edebi ile äşikär bolsa.

Erbet bolsa eger adamda gylyk,
Ol diňe harlara çopan ýa çoluk.

Özüňi tanamak sungat, roman,
Ýöne kim bar özi özün tanaýan?

Duýgy bir süýji zat- ömrüňe tekge,
Söýgüden baş tartma, galarsyň çetde.

Bolardy ikimiz berilsek yşka,
Gündizler bir bölek, gijeler başga.

Gara “Gara!” diýsek, aga “Ak!” diýsek,
Ne gowy bara “Bar!”, ýoga “Ýok!” diýsek.

Aýan däl ýalydyr haramyň işi,
Emma ki kämildir ählihalk huşy.

Mylakatly bolmak- sözüň nurudyr,
Halala seretmek- gözüň nurudyr.

“Men mert!” diýse, özem bolsa ulumsy,
Oňa gülüň, ony ýaňsa alyň siz!

Mertebesin saklap bilmeýän bir kim,
Gaçyrýar iliniň jemgylyk görkün.

“Men!” diýip öwnende haýsy bir ketgen,
Ony ýeller dalap, tary-mar etgen.

Bir görüp, ol gowy, ýa ýaman diýme,
Wezipe ber, syna, ýa öwüp syna!

Çyn bedewi söýmek, sylamak adat,
Ýaba-da şoň ýaly garamak hajat.

Gözelleriň gözi gözel zatdadyr,
Ýigitleriň gözi perizatdadyr.

Maslahat berýän kän, derdi bilmek kyn,
Akyl satmak aňsat, akyl almak kyn.

Yşkymyň nyşany bir desse çemen,
Gyz alsa ne ýagşy, almasa ýaman.

Men-aşyk, ýok meniň erk-ygtyýarym,
Hesret hem, eşret hem özünde ýaryň.

Garradyňmy? Indi ägä bol etden,
Zyýandyr saglyga iýdigiň köpden.

Pöwhe adamlaryň ýeldendir aty,
Ile ryswa bolup çapýandyr gaty.

“Dinden çyksaň çyk welin, ilden çykma” diýlipdir,
Gör-bak, il-gün dinden-de has ýokarda goýlupdyr.

Il göwni giň, ýol bermeýär seçime,
Ýamanlaram sygdyryp ýör içine.

Ýüz göterim gowluk ýokdur, eşde gal,
Her ýürekde bahar-da bar, gyş-da bar!

Dünýäde samsyk kän, muň bir beýany:
Samsykdan alypdyr ol terbiýäni.

Dünýäde dana köp- ylahy emläk,
Ol dana bolupdyr danany diňläp.

Yşky habar, gyza gül berdi Bilbil,
Gyz göwnüni yşka düşürdi şol gül!

Dür barada gürrüň gyzdy-galňady,
Guwwas hakda welin ýatlan bolmady.

Gündiziň yşky mylaýym, bir gözel aýdyr göýä,
Gije yşky ot-ýalyndyr, ok bilen ýaýdyr göýä!

■ Ikinji nusga:

Gündiziň söýgüsi Aý dek mylaýym ýazdyr anyk,
Gijäniň söýgüsi Gün dek ot-ýalyn, közdür anyk!

Ýaý berme her näçe diýseler “ber ýaý!”,
Aýalyň şerraýmy bol senem şerraý!

Ol döw dek ýigidi tanaýar hemme:
Sebäbi el serip, dileýä teňňe!

“Hünär baryn öwrendim” diýp, ýadawlykdan egrelme,
Ýene öwren täze hünär, könelernem ýigrenme!

Mugallymyň baş maksady terbiýe bermek, elbetde,
Ýöne sowat, bilim, ylym galmaly däldir bir çetde.

Söýgi derdi ýaly lezzetli derdi,
Kim haçan eşitdi, kim haçan gördi?!

Söýgi ter hem baky pikirlerdedir,
Ykbala tagzymdyr-şükürlerdedir!

Bu durmuşda myrat bar, bar ýene namyradam,
Söýüp ýaşasa ýagşy bir adamy bir adam.

Bilbil saýrap tapsa gadyr-gymmaty,

Bedew aýagyndan çekýär minneti.

Möwsümdir dirikä şahyryň ömri,
Soň...başlanýar onuň bakylyk döwri.

Husuryň bar bolsa aglap egisgin,
Dolar ýüregiňe tüze öwüsgin.

Dana adam ýol goýmaýar melela,
Ol hemmäni çagyryp ýör halala.

Beden terbiýesi saglyga melhem,
Saglygyň bar bolsa – solmaýan gül sen!

Ähli gowulyklaň çeşmesi-saglyk,
Ýüzüň nur şöhlesi–keştesi saglyk!

Döwrümize kitap söýýäni gerek,
“Okadym” däl, “bildim” diýýäni gerek!

Bilim-şemdir, ylym- Gündür, ýagtydyr,
Bilim-seniň, ylym-kalkyň bagtydyr.

Ýaňsy, tankyt, dolulyk hem boşluk bar,
Gülkiň bar ýerinde wagtyhoşluk bar!

Başarsaň, elbetde, aglama, emma,
Ýyrşarybam ýörme duşanda hemmä!

Kitaby dost tutan, maňzyn çigitläň,
Ol danadyr, ýöne-möne ýigit däl.

Mertebe deňligi iň gowy deňlik,
Beýle zat ýok bolsa-bu örän geňlik.

Toba etmek bet bir pälden dönmekdir,
Ata-baba dogry ýola gönmekdir.

Kiçä söýgi, ula goýulsa gadyr,
Adamkärçiligiň manysy şodur.

“Babalaryň ruhy meniň baýlyk mirasym”-
Diýseň, şu günki goja, şek-şübhesiz biýr “häsin”.

Adama sarpa goýsaň- Watany söýdügindir,
Sebäp, ADAM hem WATAN iň beýik aýdymyňdyr!

Akyl eýle, bu dünýäniň ýagşysy bar, ýamany bar,
Ahmal bolma, iň bir näzik güldür weli, temeni bar!

Göreniňi gördüm diýme, oýlan-ölçer ozalynda,
Görmedigňi gördüm diýme, zowal bardyr ezelinde.

Aýjemalyň ak syraty gädiginden bellidir,
Her kesiň kalp suraty ädiminden bellidir.

Nädürs ýa dürs hereket bilinmeýän zat däldir,
Öňde-soňda saldarlap görmek ilde ýat däldir.

Halk-terezi-şol gapanda ne öli, ne diri ol,
‘Tokaý otlap adygan’ men-menleriň biri ol.

Çagaňyza terbiýe doglandan berip başlaň,
Öwgi bilen hüwdüläň, akyl bilen taraşlaň!

Gurmak kyn, ýumarmak şeýle bir aňsat,
Abatlamak müşgöl, asandyr berbat.

Durmuş diýilýän zat şeýle bir kelep,
Ony il-halk bolup çözmek gerek.

Şeýle bir tanşym bar, geň-taň halatly,
Diýsem şolaň birin: ýekeçanakdy!

Bolma ikiýüzli, ýa ikidilli,
O hili “adamdan” gaç belli-külli!

Nebis belasyňy terk eden adam,
Iman şerbetinden müň merte dadar!

Ynamsyzlar ynamlyňyň kastynda,
Sebäp: ynam iň beyik zat aslynda!

Öwgüden aýlansa kimiňdir başy,
Gedemlikdir onuň baky ýoldaşy.

Bedeniňe erk et, ber terbiýäni,
Sebäp: hereketde bolýandyr many.

Umumy paýhas bar aňda-akyl-da:
Gowudyr her ki zat dursa çakynda!

Biz birek-birege berýäris many,
Şol sebäp gymmata eýedir pany.

Dostluk duýgulary baýlyk barydyr,
Söýgi şol baýlygyň şamçyragydyr.

Geçen ýollaň ömür basgançagyňdyr,
Gelse ajal, toprak- ýassanjagyňdyr!

Eý, adamlar bir-birege ynanmazlyk bet gylykdyr,
Ynanyp hem göwün awlap ömür sürmek bagtlylykdyr.

Bir nebsewür alsa eger, ýer ýüzüniň tyllasyny,
Gözi doýmaz, ýene istär, ýada salmaz Allasyny.

Aýdaly, bir samsygyň tötänden bagty geldi:
Gündiz onsuzam gündiz, gijesem “ýagty” boldy.

Birimiz dünýewi- aňda adalat,

Birimiz yslamy – Allaha tagat!

Ol şaýy, hem däl ol kerem-halatsyz,
Ol sünni- şeýleräk bölek-bölek biz.

Tut misil: tanajak bolsaň durmuşy,
Ak bilen garadan onuň gurluşy.

Goşulmaýan bolsaň ýalana-galpa,
Şol hem ýagşylykdyr Watana, halka!

Ak, gara ýa gyzyň bolsa-da reňki,
Her ugra adamyň agmasyn eňki.

Sap-sary reňkine çalşyryp ýaz ýaşylyny,
Güýz geldi arkasyna göteriň hasylyny.

Men asla baýlyga etmedim höwes,
Uýat-haýam bilen aklym bolsa bes!

Bir dügür nan zaýa bolsa, bir damja der yrýa bolar,
Bir bitin nan zaýa bolsa, gözde ýaş derýa bolar.

Garyşboý bugdaýlyk – gözüň ylhamy,
Altynbaş bugdaýlyk – sözüň ylhamy!

Ilde müň-müň gylyk- durmuş beýany,
Ýagşysy, ýamany, ortamiýany!

Hatyralap ýatlasaň bar, söýseň bar,
Türkmeniň danasy näçe diýseň bar!

Üç ýoluň kynyny saýlaýar çyn är,
Işiň aňsadyň kim başarmaýar?!

Kitap bir hazyna, taglymyn çöple
Hem durmuşdan öwren, sen soňra geple!

Ynam bildirseler asla guşagyňy çöşünmegin,
Hem berlen şol wezipä “Döwran!” diýip düşünmegin!

Ata ogly bolmak agyr bir iş däl,
Emmaki, halk ogly bolmakda iş bar!

Zenan gözelligi saçda bolýandyr,
Ynsan gözelligi içde bolýandyr.

Gumman Saryýewiň garady keşbi,
Ap-ak kalby welin goşgudy goşgy!

Şat geçer daýhanyň gyşda her günü,
Asla dynç almaýar çopan görgüli.

Men biziýban galdym, essim aýyldy:
Sözlerim ses bolup dünýä ýaýyldy!

Ulaldym goşgulaň “eskorty” bile,
Hem maşk etdim şonuň “sporty” bile.

Jandyr- yşky ataş bilen söýülyän,
Jandan-da ileri Watan diýilýän!

Söýgi duçar edip telim örtemä,
Ahyrda ýetirýär belent mertebä.

Bilýäňmi, kim dünýäň göwsünden emen,
Ol-agrasdyr-ýeňil, ýagşydyr-ýaman.

Akylly bolbiler akmak şekilli,
Akmak hiç haçanam bolmaz akylly.

Tebigat diýilýän gül bilen tiken,
Durmuş diýilýänem şeyleräk eken.

Sygmak üçin Taňryň beren hamyna,
Sygmak gerek öz kelläňe-aňyňa.

Akylly mätäçdir akyl berjege,
Akmak welin akyl almaz birjigem.

Men bu gün eýeläp jennetiň törün,
Ýalan sözlemäni öwrenip ýörün.

Paýhas et hem ýaşa, az gürlejek bol,
Hiç haçan hiç kime el sermejek bol!

Uly daglar, kiçi daglar,
Dürden doly içi daglaň.

Kalp sahabatynyň dury aýnasy–
Durşuna baýlykdyr türkmen ýaýlasy.

Özi öz gaýgysyn edýän kim biri,
Birçakgy ölüdir, bolsa-da diri.

Atalarmyň ahlagy, babalarmyň edebi,
Goý, bizi dünýe görsün, bile seýran edeli!

Lowla-ýan hem gaýna-çog, eý, sen, meniň gazalym,
Öçsün diýip ýakmady seni Sähragözelim!

Hasyly köp daýhan, keýpi kök daýhan
Begenýär il-güni bolsa dok, daýhan!

Daýhan gys-aýazda ýatyp dynç alar,
Mal eýesi çopan haçan ynjalar?

■ Ikinji nusga

Ýagyş-garda daýhan dynç alar-ýatar,

Gyş, ýagmyr çopanyň janyndan öter.

Bilip goýuň ýakyn-allys halaýyk:
Türkmenistan seýran-seýle ylaýyk!

Söýgi ýaly heý, zat barmy hesretli?
Söýgi ýaly, heý, zat barmy eşretli!?

Türkmendigmi biljek bolsaň hanogul,
Söz manysyn çözleýşimden aňlagyl!

Daşky keşp-geýnişim millidir, ýöne,
Içki milliligim ezeli-köne.

Gülmegiňde çaky bar, bolsa-da ol halanan,
“Köp gülen bir aglar” diýip, aýdypdyr-a danalar.

Hikmetli söz aytsa kim biri, diňle:
Aňla hem kabul et, kalbyňda jemle!

Pespäl bol, burnuňy bermegin ýele,
Berdigiň öwser sen ýel bilen bile.

Sözi bardyr gülüşerlik-gülerlik,
Gözi bardyr, kim nähili, bilerlik!

“Gara nebsim” diýip, ýapyrlyp ýatsam,
Rza men, eý Taňrym, dowzaha atsaň!

Men şeýle hilegär, şum bolup bilýän,
Tilkä hem şagala al salyp bilýän!

Keşbi gara, içde gara ýok eken,
Içi gara, daşy welin ak eken.

Ýürek bent sähra, dag, baýyrňa, Taňry,
Meni tebigatdan aýyrma, Taňry!

Ol özüni aýamaýar aç-açan,
Sebäp kör düýesi köprüden geçen.

Derýanyň joşmasy – yşkdan alamat,
Derýanyň daşmasy – uly belamat.

Yşka ýanman, “Mejnun-däli men!” diýme,
Bir görüp, soň “Söýen ýaly men!” diýme!

Aşyk bolsaň, gara gözlerde saklan,
Şahyr bolsaň, dilde-sözlerde saklan!

Aýaly “Iýdi” ärini, äri “Iýdi” aýalyny,
Düşnüksiz. Bir Alla bilýär äri-aýalyň hyýalyny!

Adam boljak bolsaň, diýme “Kämil men!”,
Ilki köpüň ykrarynda tämizlen!

Gowy sulhyýetleri ýygnap gezyän çemçeläp,
Käte hem öz-özümü iýip ýörün kerçeläp.

Şükür il-gün sylaýar, bolýan hoşhal, dogrusy,
Käte dost men özüme, käte duşman, dogrusy.

Çyn dost gözläp öläýdim, duşman geçdi o haýran,
Ynha, indem gaty giç, dertleşerden, wah, arman!

Maňa-saňa gam bermesi pelegiň
şol bir sebäpden,
Şeýle günde bir-biregiň göwnüni
tapmak sogapdan!

Kä görseň şatlykdan doludyr gursak,
Kä golaý gelenok soň ýaly pursat.

Hak sözmi ýa galp söz – aňla parhyny,

Manysyna görä kesgil nyrhyny!

Bar diýip türkmeniň Magtymgulysy,
Galypdyr bu taýda bagtyň ulusy!

Mirasym-da, Ahmet Mämmet adym-da
Uly sylag, galsa halkyň ýadynda!

Her gije men seni düýşümde gördüm,
Oýansam ýitirdim, agraldy derdim.

Sen janym eken sen, hyýal sen başda,
Janda jan galmady, köýdi ataşda.

Men akyl satmaýan, sözüme sal diň,
Özümdäkijänem illerden aldym.

Süwümsizlik ata-baba gylykmy,
Ýa olam soň dörän türkmençilikmi?

Göwnüme halaldan käniräk haram,
Çyn ýalyrak welin, ýol alýar karam.

Gujagynda gül bar, uly bir desse,
Wah, men ýar gujagna bererdim bazy,
Şol desse gül bolmak miýesser etse.

Söýgüň bilen ýugur-eýle,
Şeýdip rahatly jan eýle!

Öz keýpine görä ýaşasa her kim,
Şol adam azatdyr, şol adam erkin.

Aşygymy atsam men, alçy gopsa negada,
Ýiten umydym ýene kalba dolýar şo bada.

Berhiz saklap, hereketi köp bolan,

Bilsin: husurlary derhal dep bolar.

Şu günki danadan düýnki bir tentek
Akyllyrak bolup görünyär entek.

Daýhanyň harmany ýaz bilen geler,
Akyla seljerme güýz bilen geler.

Köküň egri – egri kök ýalysyň sen,
Köküň dogry – edil ok ýalysyň sen.

Il-ulsun unudyp ýaşasa şalar,
täjinden daş düşüp, lagnatda galar.

Edilýän her bir iş gizlense köpden,
Il içi hyň berer her dürli gepden.

Guluň haky haram hak bolsa erbet,
Oňa azatlykdyr iň süýji şerbet.

Çyn körler hiç zada ähmiýet bermez,
Gözi bar körlerem ýagşyny görmez.

Nebsewür gözlerde galp bar, ýalan bar,
Şol gözler zerarly dünýä bulanýar.

Halk adamsy il-gününden edýän işin gizlemez,
Dana adam hiç bir haçan pakmaňyz söz sözlemez.

Şol bir zatlar gaýtalansa, nirde bolsa parhy ýok,
Şeýle zatlaň il içinde bir teňňelik nyrhy ýok.

Kaýyllyk et öz bir gazananjaňa,
Bilgin, halk namysy deňe-deň jana.

■ Ikinji nusga

Buýsanyp ýaşagyn gazananjaňa,
Kanagat et düşüp duran damjaňa.

Mebsiňi şagladyp daş düşme Hakdan,
Bu babatda nusga algynyň halkdan.

Sönmeýän yşk bolup giripsiň ýada,
Göz hem ýürek seni kýüseyär käte.

Bitmez bu dünýede hiç bir gereğim sensiz,
Boş bolup dur, gel, seret, teşne ýüregim sensiz.

Gül sözün sähraň öňünden nagyşlap goýdum bu gün,
Hem sährany hem ýene gül sözün söýdüm bu gün.

Halka peýdalygyňda Gün ýaly bol,
Göwün şeýdalygyňda gül ýaly bol!

Bolýar adam gök dirän agaç mysaly,
Ýa içinden çüýään agaç mysaly.

Gün ýaşaýyş, onuň ot ýalkymy bar –
bu söýgi, ak ýüzi, ak alkymy bar.

Bir mahal söýenim indi göwn açmaz,
Barybir, görmesem günlerim geçmez.

Özüňden göwnüňi geçirme, eý, sen,
Çyn söýgüň ýanynda nämejik segsen?!

Il akylsyz bolsa senem şeýlesiň,
akmaga çäre ýok, Alla neýlesin.

Ogul-gyzyň bolsa eger kemally,
Kalbyň rahatdadyr, göwnüň şemally.

Namysyzlyk diýsek, eger, namysy,

Gaçmazmy durmuşyň mazmun-manysy?

Oglum, saňa nesihat, haramlara baş goşma,
Tut kalbyňy päkize, halallykdan daşlsaşma!

Akyl adam köp geplemez-ýaňramaz,,
Aňy sagat bolar-bolmaz samramaz.

Kölegesi gaba adam, özi welin dynnym, ylla,
Alahekek bu adamy depäme gondurma, Alla!

Bir gün meni meniň söýgüm peselder,
Sebäp, açylamok yşky keselden.

Geler ýaly Aý bolup gijelerne geleňde,
Men seni “Aýym!” diýip göterdim has belende.

■ Ikinji nusga

Aý hasaplap göterdim mertebäňi belende,
Senem indi gijeler Aý bolup gel geleňde!

Ata mündüm diýip mes bolma aşa,
Tersine göwnüňi pes tutup ýaşa.

Gorkuzyp dostuňyň alma hakyny,
Alladan gork, bilip ýaşa çakyňy!

Gursagny söýgüden dolduran adam,
Baky bagtlylygyň melhemini dadar.

Ol çinine görä örän gowy adam,
Ýöne ol dem alýar badyhowadan.

Ogul dogsa atadan il-halkdan daş bolmagaý,
Dälibaş jöwen ýaly bigerek baş bolmagaý.

Bagtly bolmak üçin şeýle taýynlyk:
Dokmädelik , öz hakyňa kaýyllyk.

“Alla, Alla!” diýip, gygyрма aşı,
Ol halar işlere baş goşup ýaşı!

Öňde-soňda bolmandansoň erk onda,
Tentek heniz sag saýylýar türkmende.

Geňeş etse asly dana bir peder,
Ogullarnam açyk-aýan gürleder.

Beýik bir wezipä saýlansa aşpez,
Halkyň aç-horlugy ýadyna düşmez.

Beýik, täsin, bu binalar Arkadagyň keramaty,
Olary gören gözlerde oýnaberyär humar aty!

Bir-biregi aldaýas, aldamak adat boldy,
Sebäbini bilýän ýok, oňa ne hajat boldy?

Indi bu mätäji dünýä dogry-hak sözler gerek,
Olaň dogry-gyşygyn saýlaýan gözler gerek.

Gezekli nahar çemçä kaýyldyr baý hem gedaý,
Bakyýa gitmek üçinem nobat beripdir ol-Hudaý.

Meni öwüň, ýöne duruň bir çakda,
Ilde gybat döredäýmäň men hakda!

Kim soňun saýmasa edýän işiniň,
Galan et işini görer dişiniň.

Wezipelä hormat, raýata gadyr,
Adalat diýleniň manysy şudur.

Ykbalyň öňünden bilinmeýäni

Şeýle bir gowy zat, siz alyň many.

Edeni öňünden geçip dursa bes,
Ile goşulmagy etmez ol höwes.

Ýalňyslykmy – “ýalňys”, dogrumy – “Dogry” –
Diýer ýene ýene ýalňysar, sebäp,
Olam çig süýt emen adamyň ogly.

Kimde bolsa örän oňat gylyklar,
Diňe şol adamda ynsançylyklar!

Agyr bolan bolsady, ýelek ýele gaýmaýar,
Adam bolan adamdan özün aýry saýmaýar.

Bir çen boldy indi, eý, däli göwnüm,
Aýnamaňy bes et, sag ýola öwrül!

Sorasalar: kim bar nebsini örklän?
“- Hanha!” diýip meni görkeziň, gorkmaň!

Baş Kanuna görä tutulsa her iş,
Şol iň beýik ýeňiş, şol beýik bir iş.

Bolmasady akly terne pasyklar,
Hiç kes ýoldan çykmaz, hiç kim tazykmaz.

Halal adam öwlüýädir dirikä
Hem tutuş bir halkyň diňe birikä

Düşek edip ulansaň, haly-palas gerek zat,
Ýygnap goýsaň ulanman, barybir biderek zat.

Samsyk ogul minnet eder atasyna, enesine,
Olary-da çürkejekdir, alyp bilse çemesine.

Bar türkmente iň bir kämil ýörelge:

Magtymguly – hertarapdan görelde!

Sabyrly bolmagy ýigrenýän örän,
Wah, ýöne diri men, ýagdaýa görä.

Tekepbirlik – eger Alla gargasa
Ýaraşýandyr albassa ýa arwaha.

“Dogrymy aýtsam urýarlar”–gadym şeýle aýdylypdyr,
Häkimlerde dogry bir söz ýalan-töhmet öýdülipdir.

Alsa bir kim halk paýhasyn zorluk bile,
Ýolun tapmaz, öter gider şeýle şowakörlük bile.

It üýrse – it, uwlasa – möjek.

Meniň bilen ganatlandy bedewim,
Hem ýer-asman gördi onuň edebin.

Bu güneşli ülkede ýaşamak bagtdyr bize,
Aekadagyň söýgüsi nesýe däl, nagtdyr bize.

Gökden inip gelenler–bizi dünýä berenler,
Şolar biziň aňrymyz: perişdeler, erenler.

Eý, Adam, asmana gitdigiň galgap,
Dana dældigiňi il biler aňlap.

Kim bolsa-da ili horlan jezasyn çeker, elbetde,
Bagtlylyk hem bazgtsyzlyk çalşyp dur bu hylwatda.

Bar mende bir synmaz akyl gämisi,
Ol- beýik Pyragyň goşgy-namasy!

Pyragyň paýhasy duz bilen çörek,
Ony hut şeýle hem ulanmak gerek.

Pyragyň sözleri ertire sargyt,
Ýagşyga alkyş bar, ýamana gargyş.

Dyzlarym, epil, gözlerim, agla, dillerim, ýalbar,
Maňa rehim etsin, ýandyryp ýörmesin dilber!

Adam bar, zandy ham, özün ham bilmez,
Ol omy näbilsin bolsa aň bilmez.

Beýik bir hadysa dykgat bermeli,
Magtymguly ötgür sözün mergeni!

Azat bolmak diýmek –erkin hereket,
Erkin hereketde döwlet, bereket.

Halallyk häki bir söz ýa-da ses däl,
Şol halaldyr: işjeň hem bolsa pes päl!

Beýik bilen jedel edişmek mümkin,
Emma ýürek bilen... gidişmek iň kyn.

Bu gün görýän bolsa haramdan maza,
Ertir ýeter oňa halaldan jeza.

–Bagt öz-özüňe bat bermekmidir?
–Ýok, bagt il diýip jan bermekdedir!

Bagtyň nämedigni bilmeýän adam
Oňa ters düşünip, ters ädim äder.

Ol hem il hatary bolsa-da doglan,
Dänjiklendirlipdir çagaka, oylan.

Ýurdy ekläp-saklaýan babadaýhandyr, anyk,
Şol sebäpli göwnümüz läle-reýhandyr, anyk!

Ýol saýlaýar gaýratlyny, selkini,

Ýeňleslik döredýär ilde gülküni.

Akyllymy ýa samsyk, gereklimi gerekmez,
Pany dünýä ýüz görmän geçirsedi elekden!

Meniň Arkadagym şa däl, şadan-da
Aşa güýç hem gaýrat bar bu adamda!

Atasy ýeňlesiň ogly hem ketgen,
Ýel tursa göterlip, ýel ýatsa ýatgan.

Söz berip, sözünde durýan bir ýigit,
Şol ýigit ygrarly hem ol ner ýigit.

Söz berip, sözünde tapylsa bir gyz,
Her neneň, ol betbagt bolmaýar hergiz.

Öý-il bolmak üçin ýara ýar gerek,
Iki tarapdan hem mähre zar gerek.

Yşky ot söýülýän gyza-da ylham,
Şol wepaly otda gaýnaýar ol hem.

Ýaş ýigit söýgüsi täsin mukamdyr,
Gojanyň söýgüsi apy-tupandyr.

Taňry ýörmez ýaly bendesi aglap,
Hiç kimi hiç kime goýmagaý baglap.

Bize bir zat ýetse söýgüden ýetsin,
Söýgüsiz dünýäni kim näme etsin?!

Diňe şatlyk-gülki...gam-gussasy ýok,
Şeýle bir ýaşaýşyň hiç nusgasy ýok!

Aňa geldim, gördüm, düşündim has-da:
Dünýä gurlan eken toý bilen ýasdan.

Ählumumy bir ýol il-ulsa deň bar,
Her bir şahsyýetiň öz ýoly hem bar!

Ol owadan, gyz wagty diýdiler “hüýre meñzeş”,
Äre bardy, gör indi, görnüşi şire meñzeş.

“Baý!” diýip, aşyk bolmaň, haýsy kim baý gyzyna,
Soňra ahmyrlar edip, kän urar sen dyzyňa.

Eger ýar bersedi derdime melhem,
Melheme sezewar bolardy ol hem.

Bäsleşikde ýeňen bilindi hemmä,
Baýragy tüntawa berdiler, emma.

Täze gelin gelin kimin saklasyn perwanasyn,
Täze gelin ýalyn bolup hiç öýe girmäwersin!

Şerray aýal goýmaz öwrenen kärin,
bar zatda günäläp ýörendir ärin.

Şerray aýal bir goç ýigde sataşar:
Ýürek-bagry garramanka çat açar.

Sen şerray aýaly almadykda men,
Başga bir bendäni agladardyň sen!

It üçin ýok kim bir adam perwaýy,
Üýrmesin goýaýdy, görüp şerrayy.

Şerray aýal ilki şerraylyk eder,
Soňam aglan bolar- bilmersiň neden?

Öz gylygym özüme ýaraýar başdan-aýak,
Il-ulus hem bu hakda kalam agyz aýtmaýar,
Ýöne bolup ýörşüme garaýar başdan-aýak.

Aşyk ýigit ölmeýär söýlenden şypa görse,
Magşuk gözel ölmeýäe söýenden wepa görse.

Men Bitarap Türkmenistan, Bitaraplyk ýazym meniň,
Jahan dostlugna goşulýar aýdymym-sazym meniň.

Magtymguly şygry hazyna–altyn,
hiç haçan hiç ýerde ýoýlup-ýorulmaz,
Şondan taglym alyp ýaşasa halkym.

Elip bolup göge garasaň her hal,
Aýgülüm, sen meni görerdiň derhal.

Ýer Gökden dileýär sogap-şerapat,
Asman welin haçan görseň birahat.

Asman Ýere aglap berýä peýdasyn,
Ýer guwanyp hasylyna güýzüniň,
Asmana uçurýar göwün şeýdasyn.

Çägi ýok hem biserhet Gögüň gyrak-bujagy,
Ylma hem aýan däl, hiç, asmanyň öý-ojagy.

Ýerde kim pir dörese, ol ýalan, hiç zatça ýok,
Agramy ol arkalyň, öwsüp ötyän batça ýok!

Öz ýanyndan “Döwranyň geldi!” öýdýänler bile,
Türkmeninde molla köpeldi, aýdym aýdýanlar bile.

Adamda hyýal kän, adamda küý kän,
Paýhasyň köp bolsun, az bolsun öýkäň!

Ýagşylykda ýatlan, gowlukda agzal,
Ýogsam, ýaşap ýörmän, ýok bolan abzal!

Hemmämiz bir maşgala, hemmämiz bir şöwketde,

Ýetim-ýesir bagtyýar Adalatly döwletde.

Kä ýeňen, kä ýeňlen bolup, oýnaýar ykbal meni,
Dürtekläp, şol bir durumda goýmaýar ykbal meni.

Ur ýürek, durma ýürek, ur elmydam kadaly,
Özüň hakda oýlandyryp, gynama-da adamy!

Aşyk-magşuk biri-biriniň jany,
Şeýle bolmadykda onda ne many?

Ahmet MÄMMEDOW.

Goşgular